UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Vsucapione pro empto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

BARTOLVS
Ad Septimum Lib. Cod.

De vindicta libertate. Rubr. I.

LEX I.

☞ Decretum interpoſitum ex falſa cauſa, fauore libertatis non reſcinditur.

Orumqui. Vno modo legitur, in decretis interpoſitis, ex cauſa falſa in iure, vera tamē in facto, alio modo legitur ecōtra, & ſecundum vtranq; lect. breuiter hoc videtur dicere, Decretū† ex falſa[a] cauſa interpoſitū fauore
1 libertatis[a] nō reſcinditur, hoc dicit. ſecundum vtranq; lecturam.

ADDITIO.

a ¶ Libertatis. In qua rub. nihil dicit ideo ſequit̃ alia videlicet.

De teſtamentaria manumi. Rubr. II.

LEX II.

Ex teſtamento. Quero† vtrum ad cōfirmationem codicillorum requiratur, quod ſit hereditas adita.[a] Text. eſt in l. fi. in prin. j. eo. & eſt tex. in l. iiij. ff. de fideic. lib. ¶ † Quero vtrum appellatione reliquorum[b] contineatur liber rationum. Text. eſt in l. ſi ita fuerit. §. queſtio. de fideicommiſ. liber.

ADDITIO.

ALEX. ¶ Adita. vtrū ad confirmationē codi. requiratur aditio hereditatis, vide Bar. in l. is qui in teſtamen. de fideicommiſ.
ALEX. ¶ Reliquorum. vide Bar. in ſ. l. ſi is cui in libertate. de condi. indeb.

De fideicommiſ. libertatib. Rubr. IIII.

LEX VI.

Deberi. Hec eſt bona lex, quid ſi diſcordant in pretio? Certe iudicis officiū debet interuenire in concordia. Caſus eſt in l. alieno. §. fina. de fideicom. lib. & de communi ſer. manu. l. j. circa princ.

LEX VIII.

Cum proponas. Opponitur & videtur, quod iſtud relictum libertatis ſit captatorium, vt l. nonnunquam. de conditionib. & demonſtrationib. Sol. hic confertur in voluntatem heredis, ibi in voluntatem extranei. Item oppo. & videtur q; in voluntatem heredis non poſſit conferri, vt l. ſenatus. §. legatum. de leg. j. Sol. ibi fuit collatum in liberam voluntatem heredis, ſi voluerit, hic non in liberā voluntatem, † licet fuit dictum ſi placuerit, nā intelligitur arbitrio boni viri, caſus eſt in l. Thais. §. ſorore. de fideic. lib. qui eſt no. ad hoc. Facit pro ſtatutis, cōſueuit dari libertas certis hominibus faciendi quicquid placuerit. ibi eſt tex. not. de alijs verbis, putauerit, & ſimile habetis i l. ſi ſic. ff. de leg. j.

LEX XVII.

Cum quidam. † Quero qd ſi heres preuenit[a] in ſoluendo legata ad pias cauſas, an executor habeat actionē. Tex. eſt no. in l. ſi libertus ſub cōditione. §. j. de bon. liber. & ibi Dyn. tangit.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Preuenit. vtrum heres poſſit preuenire executorem, vide quod no. Bar. in l. ſi ſeruus. & ſ. eod. & etiam poteſt preuenire epiſcopum, ſecundum Bald. in l. nulli. de epiſ. & cle. per Specu. in titu. de inſtru. edi. §. nunc vero. ver. denuo. Adde quod Bald. conſiluit, quod heres poteſt preuenire executorem, eius conſil. cxviij. ſecundo volumi.
b ALEX. ¶ Not. dicit gloſſ. quod ex l. correctoria poteſt argu. ſumi. plene per Bartol. & ibi dixi. ff. ad ſylla. l. ſi quis.

De latina libertate tollenda. Rubr. VI.

LEX VNICA.

Cum dedititij. No. gl. ſup verbo imaginē, que dicit † q; ex l. correcta poteſt argu. ſumi, ſi ſit in corpore iuris incluſa, non alias, vt gl. in l. j. in prin. de coniun. cum eman. lib. eius. & in c. authoritate de gceſ. preb. li. vj.

De communi ſeruo manumiſ. Rubr. VII.

LEX I.

1 **In communes.** Not. bene regulam l. nec emere † ſ. de iur. delib. qd qs non cogat̃ emere, nec vēdere. Iſta regula fallit hic fauore libertatis. Simili ratiōe fallit in l. ſi. in fi. de pat. qui fil. diſtr. Item fauore vltime voluntatis, vt l. ſi equo. ſecundum vnum caſum. ff. de leg. j. Facit etiam in odium domini atrocitantis ſeruum, vt inſtitu. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. §. fin. Item fallit in odium mentientis, vt ff. de act. emp. l. iulia. §. ſi Titius. Item fallit etiam in l. quamuis. ff. de pig. act. ſed improprie, nam fallit, quia creditor ibi non cogitur vende
2 re, ſed oſtendere pignus debitori, qui vult illud vendere. † Alia vero regula, vt quis non cogatur inuitus emere, fallit in caſibus ſpecialibus. Primo in l. iulianus. §. idem Celſus. ff. de act. empti. & l. communi diuidendo. §. ſi. ff. communi diui. & in l. cum in fundo §. ſi fundus. de iur. do. Et in iſtis caſib. eſt ratio. fallendi, ne quis inuitus in communione viuat, contra l. ſi non ſortem §. ſi centum. ff. de condictio. inde. & l. fundus ille, cū gl. ſua ff. de cōtrahēd. emp. Fallit etiam fauore vltime voluntatis in dicta. l. ſi equo. ſecūdum alium intelle. Inſtitu. de legat. §. non ſolum Fallit fauore eccleſie, in authen. de alie. emphy. §. ſi vero ſecundum predictum. Item fallit fauore fiſci. vt l. cotem ferro. ff. de publica. quod not.

De ſeruis Reipub. manumitten. Rubr. IX.

LEX I.

2 **Si ita.** Lego, hanc l. & l. ij. de decur. in l. nulli. ff. quod cuiuſque vniuerſita. nomi. Not. † q; in creatione ſyndici vniuerſitatis, debet interuenire authoritas ſuperioris. Aliter dixi de hoc in l. actor. ff. rem rat. habe.

De vſucapio. pro emp. vel pro tranſactio. Rub. XXVI.

LEX II.

a
1 **Si contra.** [a] No. ex hac lege † quod res que non poſſunt ex diſpoſitione l. alienari, vel ex diſpoſitione defuncti non poſſunt vſucapi. Nota etiam primam gloſſam huius l. quam allegauit, quod prohibita venditione per teſtatorem, videtur prohibita donatio. Ita tenet gloſſ. hic Ita videtur tenere text. in l. voluntas. de fideicom. vt ibi dixi.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si contra. Vide qd habes in l. volūtas. ſupra. de fideic. vide que dixi in l. vbi lex. ff. de vſuca. & ibi bart. & hic not. in l. filiuſfa. §. diui. de lega. j. & vide hic. an appellatione vēditionis, veniat omnis cōtractus, adde Bald. in cap. j. de contro. inter do. & emphyteu. vbi vide. & ad qd habetur. in l. vniuerſos. infra, ne rei do. vel temp. & in l. ſtatuliberi a ceteris. de ſtatulib. & gl. not. in fi. C. de predi. curia. libr. x. & not. in l. fi. qd ibi dixi ſupra, de reb. alie. non alienā. & in l. j. C. ſi aduer. tran. & in l. alienationis. de verbo. ſignifica. & que not. Bar. in l. filiuſfa. §. diui. de leg. j. & ibi Imol. cōſuluit Bal. in conſ. incip. in Chriſti nomine, quidam habuit vxorem Domi. Ioā. qd ſtatutum vetat mulierem vel minorem alienare, vel modo aliquo vendere, ſeu obligare, non habet locum in reſtitutione ſeu libertate. C. de pred. cur. libr. x. l. ij. quo caſu ſtabimus iuri cōmuni. Nec plus dicit Bal. Tu adde ad hec que dixi poſt Bar. in l. ſi vnus. §. pactus. ff. de pac. Et an phibita alienatione, ſit prohibita pignoratio vide in l. quorū. ff. de pigno. Abb. Sic in cap. j. de his que fiunt a prel. ſine cōſen. cap. dicit no. quod verbum, venditio, non cōprehendit in ſe donationem neque permutationem per Bar. in l. fi. C. de pred. cur. lib. x. contra l. ſtatuli. & l. voluntas. de fideic. concludit quod vbi fit commemoratio pretij, verificatur tantū in venditione vulgariter, & ſtricte ſumpta, vt l. ſi. de predi. cur. Sed vbi non fit mētio pretij, tunc capitur largo modo, niſi in materia odioſa. Sed propter communem vſum loquendi, qui regulariter attenditur, & contra propriam vocabuli ſignificationē. l. libellorum. §. qd tamen Caſſius. & l. labeo. de ſup. leg. cap. ex literis. de ſpon. capietur verbum vēditio, pro ſpecie diſtincta ab alijs cōtractibus. vt capitur ibi, & in d. ca. Et hiſtis adde Bald. hic, & qd poſt eum ſcripſi. ad hoc qd not. Bal. in l. j. ſ. de re. permut. ¶ Adde circa prin. apoſtille, dū alleg. bal. qd pro illa parte facit. qd conſuluit Rom. conſil. cclxxx. & cccxciij. qd ſtante ſtatuto qd mulier non poſſit alienare ſine conſenſu duorum propinquorum, qd nihilominus poterat quietare maritum de fructibus bonorū paraphernalium. Et adde quod Bal. cōſ. ccccxlv.

quod l.ij.huius tit.ij.quod preceptum factum filijs minoribus ne diuidant,non eſt nudum, ideo non valet diuiſio ſi contra fiat.

LEX IIII.

Venditioni. Hic nota primo. quod probo, non reprobo. Secundo nota quod vſucapio abſorbet dominium,hoc dicit.

LEX V.

Si partem. No.ex iſto fine,quod res vi poſſeſſa,non poteſt vſucapi,donec in poteſtatem domini reuertatur.hoc dicit. Hoc tamen quod dicit,domini,intelligo, id eſt, eius qui eſt expulſus, vt probatur ff.de precar.l.certe.§.penultimo.

LEX VI.

Cum ſit. Iſtam legem intelligo,quod res eſt furtiua,ſecundum ius creditoris,& iſto reſpectu nõ poteſt vſucapi. Sed ſi extraneus ſurripuiſſet, eſſet furtiua,etiam reſpectu domini. Ita probatur.ff.pro ſocio.l. ſi.& de vſuc.l.ſequitur.§.ſi rem.

LEX VIII.

Ex cauſa. Intellige ſecundũ veram opinionẽ de eo,quod datur ex cauſa tranſactionis, nõ de eo,quod ex cauſa tranſactionis retinetur, tũc in eo non transfertur dominium,nec vſucapiendi cõditio,vt l.ſi pro fundo.ſ.de tranſac.quod tamẽ intellige, vt perfecte dixi.ſ.eo.l.j.

De vſucapione pro donato. Rubr. XXVII.

LEX III.

Eritam. De iſta materia vide plene in l.Celſus.ff. de vſucap.

De vſucapione pro dote. Rubr. XXVIII.

LEX VNICA.

1 **Res.** Ex hac lege apparet,†qđ maritus eſt dominus rei dotalis,quia ſi in eum non transferretur dominium, & nec vſucapiendi conditio ſecundum regulam poſitam in l.clauibus.ff. de contrahen.emp.
2 l.Pompo.§.ſi iuſſu.cum ſua gl.de acqui.poſ.Item apparet.†qđ maritus poſſidet rem dotalem. Si enim non poſſideret, non vſucaperet. Probatur in l.Pompo.§.ſi in dote.de acqui.poſ.

De vſucapione pro herede. Rub. XXIX.

LEX. II.

a **Nihil.** *a In ſuis heredibus ceſſat vſucapio pro herede.hoc dicit tex.& gl.Rationem ponit glo.
* & not gloſſ.ibi item hoc dicunt quidam,&c. In hoc vtrũ exiſtentia ſui heredis operetur aliquid, quando habuit coheredem. Dyn. tangit in l.apud Iulianum. §. idem Iulian. ff. ad Treb.in l.ij.ſupra,de iure.deli. plenius in l.ſi filius qui patri. de vulga.& pupilla.Querit gloſſ.an mala fides defuncti trãſeat ad
b heredem.b Dyn.de hoc plene in cap.poſſeſſor. de regu.iur lib.vj. Ego tetigi vobis, & gloſſ. tangit in l. Pompon. §.cum quis.de acquirend.poſſeſſione.

ADDITIO.

* CLAVD. DE SEISS. ¶Nihil.iſtam l. limitat ſingulariter Bal.in rub.extra de preſcri.quem refert Alex.in l.j.in pe. col. ſ. qui admitt.& in l. in ſuis.ff.de liber.& poſth.
a ALEX. ¶Nihil. Iſte text.eſt ſingu.ſecundum Bal. & adde ſimilem in l.ij.§.fin.
P. PAV. P. ¶Nihil Vide Alex. in l.ſi filius q patri.ff.de vulga. & pupilla.& i l.q ſe patris C.vnde li.Iaſ.i l.j.in prin.C. qui admit.
b ALEX. ¶Ad heredem. Utrum mala fides authoris noceat ſucceſſori,tu vide Bartol.in l.cum heres. & que ibi dixi. ff.de diuer.& temp.preſcri.

Communia de vſucapion. Rubr XXX.

LEX I.

1 **Cui ex conducto.** Gl. intrat materiam hic, † vtrum colonus poſſideat.Et cõſtat qđ nõ.ſed nunquid amittatur poſſeſſio,ſi colonus deijciatur, videbitis in l.ſi.j.de acquiren. poſſeſſione.

LEX II.

Iampridem. Res fiſcales non poſſunt vſucapi.hoc dicit.

LEX III.

Si mala. Mala fides authoris,nocet ſucceſſori vniuerſali,hoc dicit.

De vſucapione transformanda. Rubr. XXXI.

LEX VNICA.

1 Ad preſcriptionem & quod requiratur titulus, & bona fides & poſſeſſio continuata,& quod idem ſit in vſucapione.
2 Mala fides ſuperueniens non interrumpit preſcriptionem, ſecus de iure Canonico.

Cum noſtri. Reiectis aliorum temporum curriculis,vel circulis, res mobilis vſucapiebatur triennio, a poſſidente titulo & bona
a fide,a nec ſuperueniens male fides eam interrumpit, & ſublata eſt differentia rerum Italicarum,& prouincialium. hoc dicit. Tene
1 menti. Quod † ad preſcriptionem requiruntur titulus & bona fi-
2 des,& poſſeſſio continuata idem in vſucapione. Item no. quod
b † mala fides b ſuperueniens non interrumpit preſcriptionem. Se-
c cus de iure Canonico,c vt in c.ij.de re.iu.lib.vj.

ADDITIO.

a ALEX. ¶Et bona fide. Et de iſta bona fide, quomodo intelligatur,vide Bartol.in l.indebiti. §. ſed ſi nummi.ff. de condi.inde. Vide Bartol.in l.ſi de eo.§.j.ff.de acquirend.poſſeſ.
b ALEX. ¶Mala fides. Et ſic videtur qđ gl.in l. item ſi res.de alie.iudi.mu.cau.fa.per quam ſolet limitari auth. male fidei non procedat iure canonum vt hic in gl.vide Inſti.de act.in §.ſi iſte.
c P. PAV. P. ¶De iure cano. Aduerte tamen quod licet de iure cano.mala fides ſuperueniens interrumpat preſcriptionem, ſecus eſt ſi ſuperueniat dubietas, vide Alex.& Aret.in l.iij.§.genera.ff.de acquirend.poſſeſſio.

De acqui.& retinenda poſ. Rubr. XXXII.

LEX I.

a **Per liberam.** a Per liberam perſonam queritur poſſeſſio ignoranti, vſucapiendi conditio demum ſcienti.hoc dicit. Gl.tua tractat quandam materiam, & eſſent due materie. Primo. qualiter debet hoc intelligi, an vtraque gerente in animo ab altero tantum,an queratur domino. Habuiſtis tex.in l.ſi.ſ.ſi quis alteri, vel ſibi.& probatur in l.qui mihi donatum.ff.de dona.Secundo gloſſ. intrat hic materiam, quomodo poſſeſſio quedam habet multum facti, & parum iuris, quedam multum iuris, & parum facti,&c.quod plene examino in l.ſi is qui pro emptore.ff.de vſu.

ADDITIO.

a ALEX. ¶Per liberam. Not.iſtũ tex.qui videtur requirere factum eius cui per preſcriptionem acquiritur. De quo in ca.accedens.in gl.de preben.quod not. Ioã. And.in tit.de teſte.§. nunc videndum.verſicu. ad hoc opponitur.& que ſit ratio.quod vſucap. conditio hec non acquiritur ignoranti,vide Rap.& Old.in l.j.§. per procuratorem.ff.eod.& per Imo. in l.poſſeſſio.§.fin.ff.eodem.

LEX II.

1 Poſſidens ſciente venditore, preſumitur quod ei fuerit poſſeſſio tradita.
2 Si precedit titulus,poſtea ſequatur poſſeſſio,in dubio preſumitur poſſidere ex titulo precedenti.
3 Teſtis interrogatus de poſſeſſione, recte aſſignat rationem dicti per hec verba,dico Titium poſſidere,quia vidi eum locare, fructus recolligere,& alia,vt dominus facere.
4 Traditio poſſeſſionis,an poſſit probari per inſtrumentum.

a **Minus.** a Hec eſt bona lex. In his, ad que quis tenetur,patientia habetur pro cõſenſu.hoc dicit. Opp.de l.qui vas.§.vetare.ff.de fur.vbi in dubio quis preſumitur contradicere. Sol.hoc eſt verum,niſi in his,que
1 quis tenetur facere.hic eſt caſus hic. Nota ergo qđ † qui poſſidet
b ſciente venditore,preſumitur quod ei fuerit poſſeſſio tradita b, vt hic.Et iſtud,quod tex.dicit,diu, denotat facti accidentiã non iuris miniſterium,ſecundũ.gl.& bene, hodie tamen in inſtrumento venditionis ponuntur illa verba.quam rem conſtituit ſe ſuo nomine poſſidere. Item qr dedit ei licentiã apprehendendi,&c. Et
c debes ſcire c quod † ſi precedit titulus,& poſtea ſequatur poſſeſſio,
2 in dubio preſumitur poſſidere ex tit.prece.vt no. in l.quedam de rei vend. Not.illa verba que dicit tex. omniaq; vt dominum geſ-
3 ſiſſe.Et ex boc habes, qđ † teſtis iterrogatus de poſſeſſione, recte aſſignat rationem ſui dicti,per verba, Dico Titium poſſidere,
d quia vidi eũ locare,d fructus recolligere,& alia, vt dominus face-
* re ſolet,* arg.huius l.facit.ff.de ſol.l. Titia. Plus dicit gl.noſtra hic,qr etiam ſi non ſit dominus, in dubio iſti actus preſumuntur
e fieri tanquã a domino.e † Queritur hic, vtrum poſſeſſio tradita
4 poſſit probari per inſtrumentum. Hic tex.facit qđ ſic,dum dicit, licet enim inſtrumẽto,&c. Tu dic qđ traditio poſſeſſionis ciuilis bene po-